

- Aaronovitch, D. (2010). *Voodoo histories: The role of the conspiracy theory in shaping modern history*. New York: Riverhead Books.
- Abalakina-Paap, M., Stephan, W. G., Craig, T. i Gregory, W. L. (1999). Beliefs in conspiracy. *Political Psychology*, 20, 637-647. <https://doi.org/10.1111/0162-895X.00160>
- Adorno, T. W., Frenkel-Brunswik, E., Levinson, D. J. i Sanford, R. N. (1950). *The authoritarian personality*. New York: Harper and Brothers.
- Aiken, L. S. i West, S. G. (1991). *Multiple regression: Testing and interpreting interactions*. Newbury Park: Sage.
- Altemeyer, B. (1981). *Right-wing authoritarianism*. Winnipeg: University of Manitoba Press.
- Altemeyer, B. (1988). *Enemies of freedom: Understanding right-wing authoritarianism*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Altemeyer, B. (1996). *The authoritarian specter*. Cambridge MA: Harvard University Press.
- Altemeyer, B. (1998). The other "authoritarian personality". *Advances in Experimental Social Psychology*, 30, 47-92. [https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(08\)60382-2](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(08)60382-2)
- Altemeyer, B. (2004). Highly dominating, highly authoritarian personalities. *The Journal of Social Psychology*, 144, 421-447. <https://doi.org/10.3200/SOCP.144.4.421-448>
- Altemeyer, B. Hunsberger, B. E. (1992). Authoritarianism, religious fundamentalism, quest, and prejudice. *International Journal for the Psychology of Religion*, 2, 113-133. https://doi.org/10.1207/s15327582ijpr0202_5
- Ames, D. R. (2004). Strategies form social inference: A similarity contingency model of projection and stereotyping in attribute prevalence estimates. *Journal of Personality and Social Psychology*, 87(5), 573-585. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.87.5.573>
- Aronson, E. (2001). *Człowiek istota społeczna*. Warszawa: WN PWN.
- Bale, J. M. (2007). Political paranoia vs. political realism: on distinguishing between bogus conspiracy theories and genuine conspiratorial politics. *Patterns of Prejudice*, 41(1), 45-60. <https://doi.org/10.1080/00313220601118751>
- Barron, D., Morgan, K., Towell, T., Altemeyer, B. i Swami, V. (2014). Associations between schizotyp and belief in conspiracy ideation. *Personality and Individual Differences*, 70, 156-159. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.06.040>
- Basham, L. (2003). Malevolent Global Conspiracy. *Journal of Social Philosophy*, 34(1), 91-103. <https://doi.org/10.1111/1467-9833.00167>
- Basham, L. (2011). Conspiracy theory and rationality. W: C. Jensen i R. Harre (red.), *Beyond Rationality* (s. 50-57). Cambridge: Cambridge Scholars.
- Batson, C. D., Early, S. i Salvarani, G. (1997). Perspective taking: Imagining how another feels versus imagining how you would feel. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 23, 751-758. <https://doi.org/10.1177/0146167297237008>
- Batson, C. D., Eklund, J. H., Chermok, V. L., Hoyt, J. L. i Ortiz, B. G. (2007). An additional antecedent of empathic concern: Valuing the welfare of the person in need. *Journal of Personality and Social Psychology*, 93, 65-74. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.93.1.65>

- Bergmann, W. (2008). Anti-Semitic attitudes in Europe: A comparative perspective. *Journal of Social Issues*, 64, 343-362. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.2008.00565.x>
- Bilewicz, M. (2007). History as an obstacle: Impact of temporal-based social categorizations on Polish-Jewish intergroup contact. *Group Processes and Intergroup Relations*, 10, 551-563. <https://doi.org/10.1177/1368430207081540>
- Bilewicz, M. i Krzemiński, I. (2010). Anti-Semitism in Poland and Ukraine: The belief in Jewish control as a mechanism of scapegoating. *International Journal of Conflict and Violence*, 4, 234-243.
- Bilewicz, M., Winiewski, M. i Kofta, M. (2011). Zagrożający spiskowcy. Zjawisko antysemityzmu w Polsce na podstawie Polskiego Sondażu Uprzedzeń 2009. W: M. Kofta i M. Bilewicz (red.), *Wobec obcych. Zagrożenia psychologiczne a stosunki międzygrupowe* (s. 60-73). Warszawa: WN PWN.
- Bilewicz, M., Winiewski, M., Kofta, M. i Wójcik, A. (2013). Harmful ideas, the structure and consequences of anti-semitic beliefs in Poland. *Political Psychology*, 34, 821-839. <https://doi.org/10.1111/pops.12024>
- Billig, M. (1978). *Fascists: A Social Psychology of the National Front*. London: Academic Press.
- Bird, S. T. i Bogart, L. M. (2005). Conspiracy beliefs about HIV/AIDS and birth control among African Americans: Implications for the prevention of HIV, other STIs, and unintended pregnancy. *Journal of Social Issues*, 61, 109-126. <https://doi.org/10.1111/j.0022-4537.2005.00396.x>
- Bishop, S., Duncan, J., Brett, M. i Lawrence, A. D. (2004). Prefrontal cortical function and anxiety: Controlling attention to threat-related stimuli. *Nature Neuroscience*, 7, 184-188. <https://doi.org/10.1038/nn1173>
- Bishop, S. J., Jenkins, R. i Lawrence, A. D. (2006). Neural processing of fearful faces: Effects on anxiety are gated by perceptual capacity limitations. *Cerebral Cortex*, 17, 1595-1603. <https://doi.org/10.1093/cercor/bhl070>
- Błachnio, A., Przepiórka, A. i Fortuna, P. (2010). The effect of the third person in Internet. W: A. Błachnio, A. Przepiórka, T. Rowiński (red.), *Internet in psychological research* (s. 149-168). Warszawa: Wyd. UKSW.
- Bogardus, E. S. (1925). Measuring social distances. *Journal of Applied Sociology*, 9, 299-308.
- Bogart, L. M., Galvan, F. H., Wagner, G. J. i Klein, D. J. (2011). Longitudinal association of HIV conspiracy beliefs with sexual risk among black males living with HIV. *AIDS Behaviour*, 15(6), 1180-1186. <https://doi.org/10.1007/s10461-010-9796-7>
- Bogart, L. M. i Thorburn, S. (2006). Relationship of African Americans' sociodemographic characteristics to belief in conspiracies about HIV/AIDS and birth control. *Journal of the National Medical Association*, 98, 1144-1150.
- Bonanno, G. A. i Jost, J. T. (2006) Conservative shift among high-exposure survivors of the September 11th terrorist attacks. *Basic and Applied Social Psychology*, 28, 311-323. https://doi.org/10.1207/s15324834basp2804_4
- Brotherton, R. (2013). Towards a definition of 'conspiracy theory'. *PsyPAG Quarterly*, 88(3), 9-14.
- Brotherton, R., French, C. C. i Pickering, A. D. (2013) Measuring belief in conspiracy theories: the generic conspiracist beliefs scale. *Frontiers in Psychology*, 4, 279. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2013.00279>

Bruder, M., Haffke, P., Neave, N., Nouripanah, N. i Imhoff, R. (2013). Measuring individual differences in generic beliefs in conspiracy theories across cultures: The Conspiracy Mentality Questionnaire (CMQ). *Frontiers in Psychology*, 4, 225. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2013.00225>

Burnett, T. (2005). *Conspiracy encyclopedia: The encyclopedia of conspiracy theories*. New York: Chamberlain Bros.

Buss, D. (2001). *Psychologia ewolucyjna*. Gdańsk: GWP.

Byford, J. (2003). Anti-Semitism and the Christian Right in post-Milošević Serbia: From conspiracy theory to hate crime. *Internet Journal of Criminology*, 1, 1-27.

Byford, J. (2006). 'Serbs never hated the Jews': the denial of antisemitism in contemporary Serbian Orthodox Christian culture. *Patterns of Prejudice*, 40(2), 159-180. <https://doi.org/10.1080/00313220600634345>

Byford, J. (2011). *Conspiracy Theories: A Critical Introduction*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1057/9780230349216>

Byford, J. (2014). Beyond belief. The social psychology of conspiracy theories and the study of ideology. W: Ch. Antaki i S. Condor (red.), *Rhetoric, ideology and social psychology: Essays in honour of Michael Billig* (s. 83-93). London: Routledge.

Byford, J. T. i Billig, M. (2001). The emergence of antisemitic conspiracy theories in Yugoslavia during the war with NATO. *Patterns of Prejudice*, 35(4), 50-63. <https://doi.org/10.1080/003132201128811287>

Campion-Vincent, V. (2005). From evil others to evil elites. A dominant pattern in conspiracy theories today. W: G. A. Fine, V. Campion-Vincent i C. Heath (red.), *Rumour mills: The social impact of rumour and legend* (s. 103-122). New Brunswick, NJ: Aldine Transaction Publishers. <https://doi.org/10.4324/9781315128795-11>

Centrum Badania Opinii Społecznej (2012, czerwiec). *Katastrofa pod Smoleńskiem - Kto wierzy w teorię zamachu*. Warszawa.

Centrum Badania Opinii Społecznej (2013, październik). *Opinie na temat przyczyn katastrofy pod Smoleńskiem. Czy konferencja naukowa rozstrzygałaby wątpliwości?* Warszawa.

Centrum Badania Opinii Społecznej (2013, grudzień). *Opinie na temat szczepień ochronnych dzieci*. Warszawa.

Christie, R. i Geis, F. L. (1970). *Studies in Machiavellianism*. New York: Academic Press. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-174450-2.50006-3>

Cichocka, A. i Golec de Zavala, A. (2011). Kolektywny narcyzm a sprawa polska. W: M. Kofta i M. Bilewicz (red.), *Wobec obcych. Zagrożenia psychologiczne a stosunki międzygrupowe* (s. 232-247). Warszawa: WN PWN.

Cisler, J. M., Bacon, A. K. i Williams, N. L. (2009). Phenomenological characteristics of attentional biases towards threat: A critical review. *Cognitive Therapy and Research*, 33, 221-234. Clark, A., Mayben, J. K., Hartman, C., Kallen, M. A., Giordano, T. P. (2008). <https://doi.org/10.1007/s10608-007-9161-y>

Conspiracy beliefs about HIV infection are common but not associated with delayed diagnosis or adherence to care. *AIDS Patient Care and STDs*, 22, 753-759. <https://doi.org/10.1089/apc.2007.0249>

- Coady, D. (2006). The pragmatic rejection of conspiracy theories. W: Conspiracy theories: The philosophical debate (s.167-170). Ashgate: Aldershot. <https://doi.org/10.4324/9781315259574-13>
- Coady, D. (2007a). Introduction: Conspiracy theories. *Episteme*, 4, 131-134. <https://doi.org/10.3366/epi.2007.4.2.131>
- Coady, D. (2007b). Are conspiracy theorists irrational? *Episteme*, 4, 193-204. <https://doi.org/10.3366/epi.2007.4.2.193>
- Cohen, F., Ogilvie, D. M., Solomon, S., Greenberg, J. i Pyszczynski, T. (2005). American roulette: The effect of reminders of death on support for George W. Bush in the 2004 presidential election. *Analyses of Social Issues and Public Policy*, 5, 177-187. <https://doi.org/10.1111/j.1530-2415.2005.00063.x>
- Cohen, J. (1994). The Duesberg phenomenon. *Science*, 266, 1642-1644. <https://doi.org/10.1126/science.7992043>
- Combs, R. C., Penn, D. L., Chadwick, P., Trower, P., Michael, C. O. i Basso, M. R. (2007). Subtypes of paranoia in a nonclinical sample. *Cognitive Neuropsychiatry*, 12(69), 537-553. <https://doi.org/10.1080/13546800701707306>
- Costa, P. T. i McCrae, R. R. (1992). Four ways Five Factors are basic. *Personality and Individual Differences*, 13, 653-665. [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(92\)90236-I](https://doi.org/10.1016/0191-8869(92)90236-I)
- Crowson, H. M., Debacker, T. K. i Thoma, S. J. (2006). The role of authoritarianism, perceived threat, and need for closure or structure in predicting post 9/11 attitudes and beliefs. *The Journal of Social Psychology*, 146, 733-750. <https://doi.org/10.3200/SOCP.146.6.733-750>
- Cullen, J. T. (2015, marzec). Learning about conspiracy theories: Experiences in science and risk communication with the public about the Fukushima Dai-ichi disaster. Referat wygłoszony na: Conspiracy Theory Conference, University of Miami, Miami, USA.
- Darwin, H., Neave, N. i Holmes, J. (2011). Belief in conspiracy theories. The role of paranormal belief, paranoid ideation and schizotypy. *Personality and Individual Differences*, 50, 1289-1293. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.02.027>
- Datner-Śpiewak, H. (1996). Struktura i wyznaczniki postaw antysemickich. W: I. Krzemiński (red.), *Czy Polacy są antysemitami?* (s. 27-64). Warszawa: Oficyna Naukowa.
- Davison, W. (1983). The third person effect in communication. *Public Opinion Quarterly*, 47, 1-15. <https://doi.org/10.1086/268763>
- Dawkins, R. (1976/1996). *Samolubny gen*. Warszawa: Prószyński i S-ka.
- Dąbrowska, A. i Dobrowolska, A. (2014). Wszyscy przeciwko mnie. Jak sobie radzić z podejrzliwością, by nie przerodziła się w paranoję. *Poradnik Psychologiczny Polityki*, 14, 47-49.
- De Dreu, C. K. W., Koole, S. L. i Oldersma, F. L. (1999). On seizing and freezing of negotiator inferences: need for cognitive closure moderates the use of heuristics in negotiations. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 25, 348-362. <https://doi.org/10.1177/0146167299025003007>
- Deer, B. (2011). How the case against the MMR vaccine was fixed. *BMJ*, 342. <https://doi.org/10.1136/bmj.c5347>

- Dewhurst, S. A. i Marlborough, M. A. (2003). Memory bias in the recall of pre-exam anxiety: The influence of self-enhancement. *Applied Cognitive Psychology*, 17, 695-702. <https://doi.org/10.1002/acp.903>
- Douglas, K. M. i Sutton, R. M. (2008). The hidden impact of conspiracy theories: Perceived and actual influence of theories surrounding the death of Princess Diana. *Journal of Social Psychology*, 148, 210-221. <https://doi.org/10.3200/SOCP.148.2.210-222>
- Douglas, K. M. i Sutton, R. M. (2011). Does it take one to know one? Endorsement of conspiracy theories is influenced by personal willingness to conspire. *British Journal of Social Psychology*, 50, 544-552. <https://doi.org/10.1111/j.2044-8309.2010.02018.x>
- Drinkwater, K., Dagnall, N. i Parker, A. (2012). Reality testing, conspiracy theories, and paranormal beliefs. *Journal of Parapsychology*, 76, 57-77.
- Duck, J. M., Hogg, M. A. i Terry, D. J. (1995). Me, us and them: Political identification and the third-person effect in the 1993 Australian federal election. *European Journal of Social Psychology*, 25, 195-215. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2420250206>
- Duckitt, J. (1989). Authoritarianism and group identification: A new view of an old construct. *Political Psychology*, 10, 63-84. <https://doi.org/10.2307/3791588>
- Duckitt, J. i Sibley, C. G. (2007). Right wing authoritarianism, social dominance orientation and the dimensions of generalized prejudice. *European Journal of Personality*, 21, 113-130. <https://doi.org/10.1002/per.614>
- Duckitt, J. i Sibley, C. G. (2010). Right-wing authoritarianism and social dominance orientation differentially moderate intergroup effects on prejudice. *European Journal of Personality*, 24, 583-601. <https://doi.org/10.1002/per.772>
- Duckitt, J., Wagner, C., du Plessis, I. i Birum, I. (2002). The psychological bases of ideology and prejudice: Testing a dual process model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 83, 75-93. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.83.1.75>
- Duesberg, P. H. (1988). HIV is not the cause of AIDS. *Science*, 241, 514-516. <https://doi.org/10.1126/science.3399880>
- Duesberg, P. H. (1995). *Infectious Aids: Have we been misled?* Berkeley: North Atlantic,
- Duesberg, P. H. (1996). *Inventing the AIDS virus*. Washington, D. C.: Regenery Publishing.
- Duriez, B., Van Hiel, A. i Kossowska, M. (2005). Authoritarianism and social dominance in Western and Eastern Europe: The importance of the socio-political context and of political interest and involvement. *Political Psychology*, 26, 299-321. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9221.2005.00419.x>
- Durrheim, D. N. i Strebel, P. M. (2015). Measles vaccine still saves children's lives. *Lancet*, 385(9965), 327-327. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(15\)60114-3](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(15)60114-3)
- Dzwonkowska, I., Lachowicz-Tabaczek, K. i Łaguna, M. (2008). *Samoocena i jej pomiar. Polska adaptacja skali SES M. Rosenberga*. Podręcznik. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych.
- Eco, U. (1988/1993). *Wahadło Foucaulta* (tłum. Adam Szymanowski). Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy.

- Eysenck, M. W., Derakshan, N., Santos, R. i Clavo, M. (2007). Anxiety and cognitive performance: Attentional control theory. *Emotion*, 7, 336-353. <https://doi.org/10.1037/1528-3542.7.2.336>
- Fein, S. i Spencer, S. J. (1997). Prejudice as self-image maintenance: affirming the self through derogating others. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73, 31-41. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.73.1.31>
- Fenigstein, A. i Vanable, P. A. (1992). Paranoia and Self-Consciousness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 62, 129-138. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.62.1.129>
- Fortuna, P. (2013). Pozytywna psychologia porażki. Jak z cytryny zrobić lemoniadę. Sopot:,GWP.
- Franks, B., Bangerter, A. i Bauer, M. W. (2013). Conspiracy theories as quasi-religious mentality: an integrated account from cognitive science, social representations theory, and frame theory. *Frontiers in Psychology*, 4, 424. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2013.00424>
- Freimuth, V. S., Quinn, S. C., Thomas, S. B., Cole, G., Zook, E. i Duncan, T. (2001). African Americans' views on research and the Tuskegee syphilis study. *Social Science and Medicine*, 52, 797-808. [https://doi.org/10.1016/S0277-9536\(00\)00178-7](https://doi.org/10.1016/S0277-9536(00)00178-7)
- Funke, F. (2005) The dimensionality of right-wing authoritarianism: Lessons from the dilemma between theory and measurement. *Political Psychology*, 26, 195-218. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9221.2005.00415.x>
- Furnham, A. (2012, lipiec). The psychology of conspiracy theories. Referat wygłoszony na: "Meeting on power, politics and paranoia". Amsterdam, Holandia.
- Furnham, A. (2013). Commercial conspiracy theories: a pilot study. *Frontiers in Psychology*, 4, 379. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2013.00379>
- Furnham, A. i Swami, V. (2012). Examining conspiracist beliefs about the disappearance of Amelia Earhart. *Journal of General Psychology*, 139(4), 244-259. <https://doi.org/10.1080/00221309.2012.697932>
- Gawęda, Ł. i Kokoszka, A. (2011). Polska wersja Zmodyfikowanej Skali Halucynacji (RHS) Morrisona i wsp. Analiza czynnikowa skali oraz częstotliwość występowania doświadczeń podobnych do omamów wśród osób zdrowych psychicznie. *Psychiatria Polska*, 45(4), 527-543.
- Goertzel, T. (1994). Belief in conspiracy theories. *Political Psychology*, 15, 733-744. <https://doi.org/10.2307/3791630>
- Goertzel, T. (2010). Conspiracy theories in science. *EMBO Reports*, 11, 493-499. <https://doi.org/10.1038/embor.2010.84>
- Goertzel, T. (2011). The conspiracy meme. *Skeptical Inquirer*, 35, 28-37.
- Goldberg, L. R. (1999). A broad-bandwidth, public-domain, personality inventory measuring the lower-level facets of several Five-Factor models. W: I. Mervielde, I. Deary, F. De Fruyt i F. Ostendorf (red.), *Personality Psychology in Europe* (t. 7, s. 7-28). Tilburg: Tilburg University Press.
- Golec de Zavala, A. i Cichocka, A. (2012). Collective narcissism and anti-Semitism in Poland. *Group Processes Intergroup Relations*, 15(2), 213-229. <https://doi.org/10.1177/1368430211420891>

Golec de Zavala, A., Cichocka, A. i Iskra-Golec, I. (2013). Collective narcissism moderates the effect of in-group image threat on intergroup hostility. *Journal of Personality and Social Psychology*, 104, 1019-1039. <https://doi.org/10.1037/a0032215>

Golec de Zavala, A. i Kossowska, M. (2011). Correspondence between image of terrorists and preferred approaches to counterterrorism: The moderating role of ideological orientations. *European Journal of Social Psychology*, 41, 538-549. <https://doi.org/10.1002/ejsp.810>

Gosling, S. D., Rentfrow, P. J. i Swann, W. B. (2003). A very brief measure of the Big-Five personality domains. *Journal of Research in Personality*, 37, 504-528. [https://doi.org/10.1016/S0092-6566\(03\)00046-1](https://doi.org/10.1016/S0092-6566(03)00046-1)

Gosling, S. D., Rentfrow, P. J. i Swann, W. B. (2013). Ten Item Personality Measure (TIPI). Measurement Instrument Database for the Social Science. Otrzymano z: www.midss.ie.

Graumann, C.F. i Moscovici, S. (red.) (1987). Changing conceptions of conspiracy. New York: Springer. <https://doi.org/10.1007/978-1-4612-4618-3>

Grebe, E. i Nattrass, N. (2012). AIDS conspiracy beliefs and unsafe sex in Cape Town. *AIDS and Behaviour*, 16(3), 761-773. <https://doi.org/10.1007/s10461-011-9958-2>

Greenberg, J., Pyszczynski, T., Burling, J., Simon, L., Solomon, S., Rosenblat, A., Lyon, D. i Pinel, E. (1992). Why do people need self-esteem? Converging evidence that self-esteem serves an anxiety-buffering functions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63, 913-922. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.63.6.913>

Groh, D. (1987) The temptation of conspiracy theory or: Why do bad things happen to god people? Part I: Preliminary draft of a theory of conspiracy theories. W: C. F. Graumann i S. Moscovici (red.), Changing conceptions of conspiracy (s.1-13). New York: Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4612-4618-3_1

Grzegołowska-Klarkowska, H. (2001). Samoobrona przez samooszukiwanie się. W: M. Kofta i T. Szustrowa (red.), Złudzenia, które pozwalają żyć (s. 176-198). Warszawa: WN PWN.

Grzesiak-Feldman, M. (2006a). Tożsamościowe uwarunkowania posługiwania się stereotypami. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Grzesiak-Feldman, M. (2006b). Tożsamościowe przesłanki różnych rodzajów stereotypizacji. *Roczniki Psychologiczne*, 9(2), 45-60.

Grzesiak-Feldman, M. (2007a). Conspiracy thinking and state-trait anxiety in young Polish adults. *Psychological Reports*, 100, 199-202. <https://doi.org/10.2466/pr0.100.1.199-202>

Grzesiak-Feldman, M. (2007b). Rola tożsamości społecznej w stereotypowym postrzeganiu grup i jednostek. *Studia Psychologiczne*, 45(3), 15-27.

Grzesiak-Feldman, M. (2010). O związkach lęku z myśleniem spiskowym. *Studia Psychologiczne*, 48, 45-58.

Grzesiak-Feldman, M. (2011). O związkach różnych form myślenia spiskowego z uprzedzeniami wobec obcych. W: J. Czarnota-Bojarska i I. Zinserling (red.), W kręgu najważniejszych zagadnień psychologii społecznej (s. 115-126). Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323512011.pp.115-126>

Grzesiak-Feldman, M. (2012). Prawicowy autorytaryzm oraz orientacja na dominację społeczną jako predyktory różnych form myślenia spiskowego. *Psychologia Społeczna*, 7, 48-63.

Grzesiak-Feldman, M. (2013). The effect of high-anxiety situations on conspiracy thinking. *Current Psychology*, 32, 100-118. <https://doi.org/10.1007/s12144-013-9165-6>

Grzesiak-Feldman, M. i Ejsmont, A. (2008). Paranoia and conspiracy thinking of Jews, Arabs, Germans, and Russians in a Polish sample. *Psychological Reports*, 102, 884-886. <https://doi.org/10.2466/pr0.102.3.884-886>

Grzesiak-Feldman, M. i Haska, A. (2012, 22 listopada). Conspiracy theories surrounding the Polish presidential plane crash near Smolensk, Russia. Źródło: <http://deconspirator.com/2012/11/22/conspiracy-theories-surrounding-the-polish-presidential-plane-crash-near-smolensk-russia/>.

Grzesiak-Feldman, M. i Irzycka, M. (2009). Right-wing authoritarianism and conspiracy thinking in a Polish sample. *Psychological Reports*, 105, 389-393. <https://doi.org/10.2466/PR0.105.2.389-393>

Grzesiak-Feldman, M. (w przygotowaniu). Związki prawicowego autorytaryzmu z przekonaniami spiskowymi.

Heathcock, R. i Watts, C. (2008). Measles outbreaks in London, United Kingdom - a preliminary report. *Euro surveillance: bulletin Européen sur les maladies transmissibles = European communicable disease bulletin*, 13(15). <https://doi.org/10.2807/ese.13.15.18829-en>

Hofstadter, R. (1965). *The paranoid style in American politics and other essays*. New York: Knopf.

Holm, N. (2009). Conspiracy theorizing surveillance. Considering modalities of paranoia and conspiracy surveillance studies. *Surveillance and Society*, 7, 36-48. <https://doi.org/10.24908/ss.v7i1.3306>

Horowitz, I. L. (2007). Cuba, Castro and anti-Semitism. *Current Psychology*, 26, 183-190. <https://doi.org/10.1007/s12144-007-9016-4>

Hutchinson, A. B., Begley, E. B., Sullivan, P., Clark, H. A., Boyett, B. C. i Kellerman, S. E. (2007). Conspiracy beliefs and trust in information about HIV/AIDS among minority men who have sex with men. *Journal of Acquired Immune Deficiency Syndromes*, 45, 603-605. <https://doi.org/10.1097/QAI.0b013e3181151262>

Imhoff, R. i Bruder, M. (2014). Speaking (un-)truth to power: Conspiracy mentality as a generalised political attitude. *European Journal of Personality*, 28, 25-43. <https://doi.org/10.1002/per.1930>

Innes, J. M. i Zeitz, H. (1988). The public's view of the impact of the mass media: A test of the 'third person' effect. *European Journal of Social Psychology*, 18, 457-463. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2420180507>

Jain, A., Marshall, J., Buikema, A., Bancroft, T., Lelly, J. P. i Newschaffer, C. J. (2015). Autism occurrence by MMR vaccine status among US children with older siblings with and without autism. *JAMA The Journal of the American Medical Association*, 313(15), 1534-1540. <https://doi.org/10.1001/jama.2015.3077>

Janion, M. (2009). *Bohater, spisek, śmierć. Wykłady żydowskie*. Warszawa: Wydawnictwo W.A.B.

Jarymowicz, M. (1980). *Makiawelizm - osobowość ludzi nastawionych na manipulowanie innymi*. W: J. Reykowski (red.), *Osobowość a społeczne zachowanie się ludzi* (s. 285-315). Warszawa: KiW.

- Jarymowicz, M. (1993). Odrębność schematowa Ja-My-Oni a społeczne identyfikacje. *Przegląd Psychologiczny*, 1, 7-26.
- Jarymowicz, M. (1994). O formach umysłowego ujmowania MY i ich związku ze spostrzeganiem innych. W: M. Jarymowicz (red.), *Poza egocentryczną perspektywą widzenia siebie i świata* (s. 191-199). Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN.
- Jarymowicz, M. (2003). O różnicach płciowych w przetwarzaniu informacji w warunkach wzbudzenia afektu. *Czasopismo Psychologiczne*, 9, 231-242.
- Jarymowicz, M. (2006). O przejawach faworyzowania swoich względem obcych i rzekomej nieuchronności zjawiska. Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN.
- Jarymowicz, M. (2008). *Psychologiczne podstawy podmiotowości. Szkice teoretyczne, studia empiryczne*. Warszawa: WN PWN.
- Jarymowicz, M. (red.). (1994). *Poza egocentryczną perspektywą widzenia siebie i świata*. Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN.
- John, M. (2012). Związki myślenia spiskowego i uprzedzeń z prawicowym autorytaryzmem, przesądnością oraz potrzebą domknięcia poznawczego. Niepublikowana praca magisterska. Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski.
- Jolley, D. i Douglas, K. M. (2012). The social consequences of conspiracism: Exposure to conspiracy theories decreases intentions to engage in politics and to reduce one's carbon footprint. *British Journal of Psychology*, 105, 35-56. <https://doi.org/10.1111/bjop.12018>
- Jolley, D. i Douglas, K. M. (2014). The effects of anti-vaccine conspiracy theories on vaccination intentions. *PloS ONE*, 9(2): e89177. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0089177>
- Jordan, C. H., Spencer, S. J. i Zanna, M. P. (2005). Types of high self-esteem and prejudice: How implicit self-esteem relate to ethnic discrimination among high explicit self-esteem individuals. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 31, 693-702. <https://doi.org/10.1177/0146167204271580>
- Jost, J. T., Glaser, J., Kruglanski, A. W. i Sulloway, F. J. (2003). Political conservatism as motivated social cognition. *Psychological Bulletin*, 129, 339-375. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.129.3.339>
- Jost, J. T., Napier, J. L., Thorisdottir, H. Gosling, S. D., Palfai, T. P. i Ostafin, B. (2007). Are needs to manage uncertainty and threat associated with political conservatism or ideological extremity? *Personality and Social Psychology Bulletin*, 33, 989-1007.
- Jung, J. i Jo, S. (2013). Third-person effects on Internet stock recommendations. *Social, Behaviour and Personality*, 41(9), 1435-1444. <https://doi.org/10.2224/sbp.2013.41.9.1435>
- Kabat, M. (2012). Związki prawicowego autorytaryzmu i religijności z różnymi formami myślenia spiskowego oraz uprzedzeniami. Niepublikowana praca magisterska. Warszawa: Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski.
- Karczmarczyk, A. (2012). Katastrofa smoleńska, prawicowy autorytaryzm, orientacja na dominację społeczną a uprzedzenia i myślenie spiskowe. Niepublikowana praca magisterska. Warszawa: Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski.

- Karwowska, D. i Kobylińska, D. (2014). Exploring the effects of suboptimal affective priming: enhancement and minimalization. *Frontiers in Psychology*, 5, 499. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2014.00499>
- Keeley, B. L. (1999). Of conspiracy theories. *The Journal of Philosophy*, 96, 109-126. <https://doi.org/10.2307/2564659>
- Keeley, B. L. (2003). Nobody expects the Spanish Inquisition! More thoughts on conspiracy theory. *Journal of Social Philosophy*, 34(1), 104-110. <https://doi.org/10.1111/1467-9833.00168>
- Keeley, B. L. (2007). God as the ultimate conspiracy theory. *Episteme*, 4(2), 135-149. <https://doi.org/10.3366/epi.2007.4.2.135>
- Keogh, E., Bond, F. W., French, C. C., Richards, A. i Davis, R. E. (2004). Test anxiety, susceptibility to distraction and examination performance. *Anxiety, Stress and Coping*, 17, 241-252. <https://doi.org/10.1080/10615300410001703472>
- Kępiński, A. (1972). *Schizofrenia*. Warszawa: Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich.
- Klebaniuk, J. (2007). Orientacja na dominację i autorytaryzm w spostrzeganiu konfliktów międzygrupowych. Doniesienie z badań. W: K. Skarżyńska, U. Jakubowska i J. Wasilewski (red.), *Konflikty międzygrupowe. Przejawy, źródła i metody rozwiązywania* (s. 49-67). Warszawa: Wydawnictwo SWPS Academica.
- Klonoff, E. A. i Landrine, H. (1999). Do Blacks believe that HIV/AIDS is a conspiracy against them? *Preventive Medicine*, 28, 451-457. <https://doi.org/10.1006/pmed.1999.0463>
- Kobylińska, D. i Karwowska, D. (2007). The influence of lateral implicit visual affective stimuli on evaluation of neutral stimuli by humans. *Acta Neurobiologicae Experimentalis*, 67, 93-102.
- Kobylińska, D. i Karwowska, D. (2014). Assimilation and contrast effects in suboptimal affective priming paradigm. *Frontiers in Psychology*, 5, 498. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2014.00498>
- Kofta, M. (1995) The stereotype of a group-as-a-whole: The role of diabolic causation schema. *Polish Psychological Bulletin*, 26, 83-96.
- Kofta, M. (1996). Wprowadzenie do psychologii stereotypów i uprzedzeń. W: M. Marody i E. Gucwa-Leśny (red.), *Podstawy życia społecznego w Polsce* (s. 198-217). Warszawa: Instytut Studiów Społecznych UW.
- Kofta, M. (2001). Stereotyp spiskowy jako centralny składnik antysemityzmu. W: M. Kofta, A. Jasińska-Kania (red.), *Stereotypy i uprzedzenia: uwarunkowania społeczno-kulturowe* (s. 274-297). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Kofta, M. i Bukowski, M. (2011). Psychologia kontroli a psychologia władzy: Wzajemne relacje i możliwe obszary inspiracji. W: J. Czarnota-Bojarska i I. Zinserling (red.), *W kręgu najważniejszych zagadnień psychologii społecznej* (s. 75-99). Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323512011.pp.75-99>
- Kofta, M. i Narkiewicz-Jodko, W. (2001). Wartości a bytowość grupy, stereotypy spiskowe i uprzedzenia. W: D. Doliński i B. Weilg (red.), *Od myśli i uczuć do decyzji i działań* (s. 59-74). Warszawa: Wydawnictwa Instytutu Psychologii PAN.

Kofta, M., Sędek, G. (1992). Struktura poznawcza stereotypu etnicznego, bliskość wyborów parlamentarnych a przejawy uprzedzeń antysemitycznych. W: Z. Chlewiński i I. Kurcz (red.), Stereotypy i uprzedzenia (s. 67-86). Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN.

Kofta, M. i Sędek, G. (1995). Stereotyp "duszy grupowej", wybory parlamentarne a postawy wobec osób pochodzenia żydowskiego. W: B. Wojciszke (red.), Jacy są Polacy? Badania opinii społecznej jako źródło wiedzy psychologicznej (s. 55-72). Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN.

Kofta, M. i Sędek, G. (1999). Stereotyp duszy grupowej a postawy wobec obcych: wyniki badań sondażowych. W: B. Wojciszke i M. Jarymowicz (red.), Psychologia rozumienia zjawisk społecznych (s. 173-208). Warszawa-Łódź: WN PWN.

Kofta, M. i Sędek, G. (2005). Conspiracy stereotypes of Jews during systemic transformation in Poland. *International Journal of Sociology*, 35, 40-64.
<https://doi.org/10.1080/00207659.2005.11043142>

Kofta, M. i Szustrowa, T. (red.)(2001). Złudzenia, które pozwalają żyć. Warszawa: WN PWN.

Korzeniowski, K. (2009). O dwóch psychologicznych przesłankach myślenia spiskowego: Alienacja i autorytaryzm. *Psychologia Społeczna*, 3, 144-154.

Korzeniowski, K. (2010a). Polska paranoja polityczna. Źródła, mechanizmy i konsekwencje spiskowego myślenia o polityce. Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN.

Korzeniowski, K. (2010b). Paranoja polityczna. Charakterystyka zjawiska i metody jego pomiaru. *Przegląd Psychologiczny*, 53(2), 145-162.

Korzeniowski, K. (2012). Paranoja polityczna jako rys społeczno-politycznej mentalności Polaków. *Studia Ekonomiczne*, 75(4), 545-566.

Kossowska, M. (2003). Różnice indywidualne w potrzebie poznawczego domknięcia. *Przegląd Psychologiczny*, 46, 355-373.

Kossowska, M. (2005). Umysł niezmienny. Poznawcze mechanizmy sztywności. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Kossowska, M. (2009). Nowe poznawcze wymiary osobowości a społeczne poznanie i działanie. W: M. Kossowska i M. Kofta (red.), *Psychologia poznania społecznego*, (s. 225-244). Warszawa: WN PWN.

Kowner, R. (2006). On symbolic Antisemitism: Motives for the success of the Protocols in Japan and its consequences. *Posen papers in contemporary Antisemitism*. Jerozolima: The Vidal Sassoon International Center for the Study of Antisemitism, Uniwersytet Hebrajski w Jerozolimie.

Kramer, R. M. (1998). Paranoid cognition in social systems: Thinking and acting in the shadow of doubt. *Personality and Social Psychology Review*, 4, 251-275.
https://doi.org/10.1207/s15327957pspr0204_3

Krueger, J. I. (2007). From social projection to social behavior. *European Review of Social Psychology*, 18, 1-35. <https://doi.org/10.1080/10463280701284645>

Krueger, J. i Clement, R. W. (1997). Estimates of social consensus by majorities and minorities: The case for social projection. *Personality and Social Psychology Review*, 1(4), 299-313.
https://doi.org/10.1207/s15327957pspr0104_2

Kruglanski, A. W., Webster, D. M. i Klem, A. (1993). Motivated resistance and openness to persuasion in the presence or absence of prior information. *Journal of Personality and Social Psychology*, 65, 861-877. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.65.5.861>

Krzemiński, I. (1993). Anti-Semitism in today's Poland. *Patterns of Prejudices*, 27, 127-135. <https://doi.org/10.1080/0031322X.1993.9970102>

Krzemiński, I. (1996). Czy Polacy są antysemitami? Zjawisko i znaczenie antysemityzmu. W: I. Krzemiński (red.), *Czy Polacy są antysemitami?* (s. 146-198). Warszawa: Oficyna Naukowa.

Krzemiński, I. (2004). Postawy antysemityczne po dziesięciu latach i ich wyznaczniki. W: I. Krzemiński (red.), *Antysemityzm w Polsce i na Ukrainie* (s. 15-78). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Kwiatkowska, A. (1999). *Tożsamość społeczna a społeczne kategoryzacje*. Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN.

Lacan, J. (1996). *Funkcja i pole mówienia i mowy w psychoanalizie*. Warszawa: Wydawnictwo KR.

Lee, R. M. i Robbins, S. B. (1998). The relationship between social connectedness and anxiety, self-esteem, and social identity. *Journal of Counseling Psychology*, 45, 338-345. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.45.3.338>

Leman, P. (2007). The born conspiracy. *New Scientist*, 195, 35-37. [https://doi.org/10.1016/S0262-4079\(07\)61774-6](https://doi.org/10.1016/S0262-4079(07)61774-6)

Leman, P. J. i Cinnirella, M. (2007). A major event has a major cause: evidence for the role of heuristics in reasoning about conspiracy theories. *Social Psychological Review*, 9, 18-28.

Leman, P. J. i Cinnirella, M. (2013). Beliefs in conspiracy theories and the need for cognitive closure. *Frontiers in Psychology*, 4, 378. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2013.00378>

Lewandowsky, S., Oberauer, K. i Gignac, G. E. (2013). NASA faked the moon landing - therefore, (climate) science is a hoax: An anatomy of the motivated rejection of science. *Psychological Science*, 24, 622-633. <https://doi.org/10.1177/0956797612457686>

Lewicka, M. (1993). *Aktor czy obserwator. Psychologiczne mechanizmy odchylenia od racjonalności w myśleniu potocznym*. Warszawa-Olsztyn: Polskie Towarzystwo Psychologiczne, Pracownia Wydawnicza.

Lewicka, M. (2001). Czy jesteśmy racjonalni? W: M. Kofta i T. Szustrowa (red.), *Złudzenia, które pozwalają żyć* (s. 28-64). Warszawa: WN PWN.

Lobato, E., Mendoza, J., Sims, V. i Chin, M. (2014). Examining the relationship between conspiracy theories, paranormal beliefs, and pseudoscience acceptance among a university population. *Applied Cognitive Psychology*, 28(5), 617-625. <https://doi.org/10.1002/acp.3042>

Łąguna, M., Bąk, W., Purc, E., Mielniczuk, E. i Oleś, P. (2014). Krótki inwentarz osobowości TIPI-P w badaniach polskich. *Roczniki Psychologiczne*, 17, 421-437.

Maison, D. (1997). Wpływ utajonych sygnałów afektywnych na formułowanie ocen. *Studia Psychologiczne*, 35, 41-56.

Maison, D. (2001). *Zogniskowane wywiady grupowe. Jakościowa metoda badań marketingowych*. Warszawa: WN PWN.

- Mathews, A. i Mackintosh, B. (1998). A cognitive model of selective processing in anxiety. *Cognitive Therapy and Research*, 22, 539-560. <https://doi.org/10.1023/A:1018738019346>
- Mathews, A. i MacLeod, C. (1994). Cognitive approaches to emotion and emotional disorders. *Annual Review of Psychology*, 45, 25-50. <https://doi.org/10.1146/annurev.ps.45.020194.000325>
- Mazowiecka-Galas, A. (2015). Predyktory różnych form myślenia spiskowego: wiary w spiski dotyczące zdarzeń, przekonań spiskowych o katastrofie smoleńskiej oraz stereotypów spiskowych Rosjan i Żydów. Niepublikowana praca magisterska. Warszawa: Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski.
- McCauley, C. i Jacques, S. (1979). The popularity of conspiracy theories of presidential assassination: a Bayesian analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37, 637-644. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.37.5.637>
- McFarland, S. G., Ageyev, V. S. i Abalakina-Paap, M. A. (1992). Authoritarianism in the former Soviet Union. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63, 1004-1010 <https://doi.org/10.1037/0022-3514.63.6.1004>
- McHoskey, J. W. (1995). Case closed? On the John F. Kennedy assassination: Biased assimilation of evidence and attitude polarization. *Basic and Applied Social Psychology*, 17, 395-409. https://doi.org/10.1207/s15324834basp1703_7
- Moscovici, S. (1987). The conspiracy mentality. W: C. F. Graumann i S. Moscovici (red.), *Changing conceptions of conspiracy* (s. 151-169). New York: Springer. Murphy, S.T. i Zajonc, R. (1994). Afekt, poznanie, świadomość: Rola afektywnych bodźców poprzedzających przy optymalnych i suboptymalnych ekspozycjach. *Przeгляд Psychologiczny*, 37, 261-299. https://doi.org/10.1007/978-1-4612-4618-3_9
- Namysłowska, I. (1998). Paranoja i reakcje paranoiczne. W: A. Bilikiewicz (red.), *Psychiatria. Podręcznik dla studentów medycyny* (s. 256-262). Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL.
- Nattrass, N. (2012). Understanding the origins and prevalence of AIDS conspiracy beliefs in the United States and South Africa. *Sociology of Health and Illness*, 35, 113-129. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9566.2012.01480.x>
- Nelson, T. D. (2003). *Psychologia uprzedzeń*. Gdańsk: GWP.
- Ohme, R. K., Pochwatko, G. i Błaszczak, W. (1999a). Paradygmat afektywnego poprzedzania: W poszukiwaniu nowej procedury badawczej. *Studia Psychologiczne*, 37, 7-28.
- Ohme, R. K., Pochwatko, G. i Błaszczak, W. (1999b). Odmienne efekty wpływu rozproszonego afektu: Zjawisko asymilacji i kontrastu. *Studia Psychologiczne*, 37, 43-59.
- Oleś, P. K. i Drat-Ruszczak, K. (2008). *Osobowość*. W: J. Strelau i D. Doliński (red.), *Psychologia. Podręcznik akademicki* (t. 1, s. 651-764). Gdańsk: GWP. Oleś, P. K. i Hermans, H. J. M. (red.) (2005). *The dialogical self: Theory and research*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Olivier, J. E. i Wood, T. (2014). Medical conspiracy theories and health behaviors in the United States. *JAMA Internal Medicine*, 174(5), 817-818. <https://doi.org/10.1001/jamainternmed.2014.190>
- Ośrodek Badania Opinii Publicznej (1994, lipiec). *Czy Polacy są przesądni?* Warszawa.
- Parish, J. (2001). The age of anxiety. W: J. Parish i M. Parker (red.), *The age of anxiety: Conspiracy theory and the human sciences* (s. 1-16). Oxford: Blackwell Publishers.

- Perry, R. i Sibley, C. G. (2012). Big-Five personality prospectively predicts Social Dominance Orientation and Right-Wing Authoritarianism. *Personality and Individual Differences*, 52, 3-8. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.08.009>
- Pervin, L. A. i John, O. P. (2002). *Osobowość. Teoria i badania*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Petty, R. E. i Cacioppo, J. T. (1986). The elaboration likelihood model of persuasion. *Advances of Experimental Social Psychology*, 19, 123-205. [https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(08\)60214-2](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(08)60214-2)
- Pietkiewicz, B. (1998). Elementy psychoanalitycznej koncepcji Jacquesa Lacana w interpretacji Testu Niedokończonych Zdań Rottera. W: K. Stemplewska-Żakowicz (red.), *Nowe spojrzenia na Test Niedokończonych Zdań J. B. Rottera. Interpretacja jakościowa* (s. 82-102). Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
- Pilch, I. (2008a). *Osobowość makiawelisty i jego relacje z ludźmi*. Katowice: Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego.
- Pilch, I. (2008b). Makiawelista wśród ludzi. Nowe badania. *Psychologia Społeczna*, 3(8), 231-242.
- Piłat, A. (2012). *Wiara w teorie spiskowe dotyczące katastrofy smoleńskiej a prawicowy autorytaryzm, orientacja na dominację społeczną, stereotypy spiskowe i uprzedzenia*. Niepublikowana praca magisterska. Warszawa: Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski.
- Pipes, D. (1997). *Conspiracy: How the paranoid style flourishes and where it comes from*. NY: Free Press.
- Pipes, D. (1999). *Potęga spisku. Wpływ paranoicznego myślenia na dzieje ludzkości*. Warszawa: BEJ Service.
- Pratto, F., Sidanius, J., Stallworth, L. M. i Malle, B. (1994). Social dominance orientation: A personality variable predicting social and political attitudes. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67, 741-763. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.67.4.741>
- Preacher, K. J., Curran, P. J. i Bauer, D. J. (2006). Computational tools for probing interaction effects in multiple linear regression, multilevel modeling, and latent curve analysis. *Journal of Educational and Behavioral Statistics*, 31, 437-448. <https://doi.org/10.3102/10769986031004437>
- Preacher, K. i Hayes, A. F. (2004). SPSS and SAS procedures for estimating indirect effects in simple mediation models. *Behavior Research Methods, Instruments, and Computers*, 36, 717-731. <https://doi.org/10.3758/BF03206553>
- Quinley, H. E. (1983). Introduction to the Transaction Edition. W: H. E. Quinley i C. Y. Glock (red.), *Anti-Semitism in America* (s. XIII-XXXI). New Brunswick: Transaction.
- Radkiewicz, P. (2012). *Autorytaryzm a brzytwa Ockhmana*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.
- Reicher, S. i Emler, N. (1985). Delinquent behavior and attitudes to formal authority. *British Journal of Social Psychology*, 24, 161-168. <https://doi.org/10.1111/j.2044-8309.1985.tb00677.x>
- Riva, G., Teruzzi, T. i Anolli, L. (2003). The use of the Internet in psychological research: Comparison of online and offline questionnaires. *Cyber Psychology and Behavior*, 6, 73-80. <https://doi.org/10.1089/109493103321167983>

- Robbins, J. M. i Krueger, J. I. (2005). Social projection to ingroups and outgroups: A review and meta-analysis. *Personality and Social Psychology Review*, 9(1), 32-47.
https://doi.org/10.1207/s15327957pspr0901_3
- Roets, A. i van Hiel, A. (2011). Item selection and validation of a brief, 15-item version of the Need for Closure Scale. *Personality and Individual Differences*, 50, 90-94.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.09.004>
- Rovira, T., Fernandez-Castro, J. i Edo, S. (2005). Antecedents and consequences of coping in the anticipatory stage of an exam: A longitudinal study emphasizing the role of affect. *Anxiety, Stress and Coping*, 18, 209-225. <https://doi.org/10.1080/10615800500134654>
- Rowner, R. (2006). On symbolic Antisemitism: Motives for the success of the Protocols in Japan and its consequences. *Jerozolima: Uniwersytet Hebrajski*. Sasson, T. (1995). African American conspiracy theories and the social construction of crime. *Sociological Inquiry*, 65, 265-285.
<https://doi.org/10.1111/j.1475-682X.1995.tb00417.x>
- Sędek, G. (2001). Jak ludzie radzą sobie z sytuacjami, na które nie ma rady? W: M. Kofta i T. Szustrowa (red.), *Złudzenia, które pozwalają żyć* (s. 226-248). Warszawa: WN PWN.
- Shakespeare, W. (1990). *Hamlet, książę Danii* (tłum. St. Barańczak). Poznań: Wydawnictwo "W drodze".
- Sharp, D. (2008). Advances in conspiracy theory. *Lancet*, 372, 1371-1372.
[https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(08\)61570-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(08)61570-6)
- Sibley, C. G., Robertson, A. i Wilson, M. S. (2006). Social dominance orientation and right-wing authoritarianism: Additive and interactive effects. *Political Psychology*, 27, 755-768.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-9221.2006.00531.x>
- Sidanius, J. i Pratto, F. (1999). *Social dominance: An intergroup theory of social hierarchy and oppression*. New York: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139175043>
- Simons, E., Ferrari, M., Fricks, J., Wannemuehler, K., Anand, A., Burton, A. i Strebels, P. (2012). Assessment of the 2010 global measles mortality reduction goal: results from a model of surveillance data. *Lancet*, 379(9832), 2173-2178. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(12\)60522-4](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(12)60522-4)
- Siwy-Hudowska, A. i Kieszkowska-Grudny, A. (2010). Osobowość makiaweliczna i jej czynniki w porównaniach międzyplciowych: znaczenie inteligencji emocjonalnej i lęku. *Psychologia Społeczna*, 5, 27-41.
- Skinner, B. F. (1948). Superstition in the pigeon. *Journal of Experimental Psychology*, 38, 168-172.
<https://doi.org/10.1037/h0055873>
- Skrzypińska, N. (2015). Niepublikowany raport z badań. Warszawa: Wydział Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego.
- Słopiecka, A. i Cieślik, A. (2011). Zachowania zdrowotne - wybrane definicje. *Studia Medyczne*, 24(4), 77-81.
- Słownik współczesnego języka polskiego (1996). Warszawa: Wydawnictwo Wilga.
- Smith, D. N. (1996). The social construction of enemies: Jews and the representation of evil. *Sociological Theory*, 14, 203-240. <https://doi.org/10.2307/3045387>

- Socha, P. M. (1992). *Rozwój orientacji religijnej i światopoglądowej*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Socha, P. M. (2003). Skale do badania religijności - aktualny stan i zagadnienia psychometryczne. *Przegląd Religioznawczy*, 3, 203-216.
- Soral, W., Kofta, M. i Szymańska, J. (2014). Kolektywny narcyzm oraz potrzeba domknięcia poznawczego jako predyktory wiary w spisek smoleński. Referat wygłoszony na XI Zjeździe Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Społecznej. Warszawa, Polska.
- Sosnowski, T. i Wiech, M. (2006). Przesądność i próba jej pomiaru: Kwestionariusz otwartości przekonań (KOP20). *Roczniki Psychologiczne*, 9(1), 181-204.
- Spielberger, C. D., Gorsuch, R. L. i Lushene, R. E. (1970) *Manual for the State-Trait Anxiety Inventory*. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- Stempel, C., Hargrove, T. i Stempel, G. H. (2007). Media use, social structure, and belief in 9/11 conspiracy theories. *Journalism and Mass Communication Quarterly*, 84, 353-372.
<https://doi.org/10.1177/107769900708400210>
- Stephan, W. G., Rentro, C. L., Essex, V. M., Stephan, C. W. i Martin, T. (2005). The effects of feeling threatened on attitudes toward emigrants. *International Journal of Intercultural Relations*, 29, 1-19.
<https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2005.04.011>
- Stephan, W. G., Stephan, C. W. i Gudykunst, W. B. (1999). Anxiety in intergroup relations: A comparison of anxiety/uncertainty management theory and integrated threat theory. *International Journal of Intercultural Relations*, 23, 613-628. [https://doi.org/10.1016/S0147-1767\(99\)00012-7](https://doi.org/10.1016/S0147-1767(99)00012-7)
- Stöber, J. (2004). Dimensions of test anxiety: Relations to ways of coping with pre-exam anxiety and uncertainty. *Anxiety, Stress and Coping*, 17, 213-226.
<https://doi.org/10.1080/10615800412331292615>
- Strus, W., Ciecuch, J. i Rowiński, T. (2010). Kołowy model struktury cech osobowości w ujęciu Lewisa Goldberga. *Studia Psychologica UKSW*, 11, 65-93.
- Sullivan, D., Landau, M. J. i Rothschild, K. (2010). An existential function of enemyship: Evidence that people attribute influence to personal and political enemies to compensate for threat to control. *Journal of Personality and Social Psychology*, 98, 434-449. <https://doi.org/10.1037/a0017457>
- Sunstein, C. R. i Vermeule, A. (2009). Symposium on conspiracy theories. Conspiracy theories: Causes and cures. *The Journal of Political Philosophy*, 17(2), 202-227. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9760.2008.00325.x>
- Swami, V. (2012). Social psychological origins of conspiracy theories: The case of the Jewish conspiracy theory in Malaysia. *Frontiers in Psychology*, 3, 280.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2012.00280>
- Swami, V., Chamorro-Premuzic, T. i Furnham, A. (2010). Unanswered questions: a preliminary investigation of personality and individual difference predictors of 9/11 conspiracist beliefs. *Applied Cognitive Psychology*, 24, 749-761. <https://doi.org/10.1002/acp.1583>
- Swami, V., Coles, R., Stieger, S., Pietsching, J., Furnham, A., Rehim, S. i Voracek, M. (2011). Conspiracist ideation in Britain and Austria: Evidence of a monological belief system and associations

between individual psychological differences and real-world and fictitious conspiracy theories. *British Journal of Psychology*, 102, 443-463. <https://doi.org/10.1111/j.2044-8295.2010.02004.x>

Swami, V. i Furnham, A. (2012). Examining conspiracist beliefs about the disappearance of Amelia Earhart. *The Journal of General Psychology*, 139, 244-259. <https://doi.org/10.1080/00221309.2012.697932>

Swami, V. i Furnham, A. (2014). Political paranoia and conspiracy theories. W: W. van Prooijen i P. A. M. van Lange (red.), *Power, politics, and paranoia: Why people are suspicious of their leaders* (s. 218-236). Cambridge, UK: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139565417.016>

Swami, V., Pietsching, J., Tran, U. S., Nader, I. W., Stieger, S., Voracek, M., (2012). Lunar lies: the impact of informational framing and individual differences in shaping conspiracist beliefs about the moon landings. *Applied Cognitive Psychology*, 27(1), 71-80. <https://doi.org/10.1002/acp.2873>

Swami, V., Voracek, M., Stieger, S., Tran, U. S. i Furnham, A. (2014). Analytic thinking reduces belief in conspiracy theories. *Cognition*, 133, 572-585. <https://doi.org/10.1016/j.cognition.2014.08.006>

Szymowski, L. (2011). *Zamach w Smoleńsku. Niepublikowane dowody zbrodni*. Warszawa: Bollinarri Publishing.

Ścibor-Rylski, M. (2007). Miary związku pomiędzy zmiennymi - współczynniki korelacji. W: S. Bedyńska i A. Brzezicka (red.), *Statystyczny drogowskaz. Praktyczny poradnik analizy danych w naukach społecznych na przykładach z psychologii* (s. 94-115). Warszawa: Wydawnictwo Academica.

Tajfel, H. (1982). Tożsamość społeczna i zachowania międzygrupowe. *Przegląd Psychologiczny*, 19, 152-163.

Tajfel, H. i Turner, J. C. (1986). The social identity theory of intergroup behaviour. W: S. Worchel i W. G. Austin (red.), *The psychology of intergroup relations* (s. 7-24). Chicago: Nelson-Hall.

Tazbir, J. (1992). *Protokoły Mędrców Syjonu: Autentyk czy falsyfikat*. Warszawa: Interlibro.

Thomas, S. B. i Quinn, S. C. (1991). The Tuskegee Syphilis Study 1932 to 1972: Implications for HIV education AIDS risk education programs in the black community. *American Journal of Public Health*, 81, 1498-1505. <https://doi.org/10.2105/AJPH.81.11.1498>

Tobacyk, J. i Milford, G. (1983). Belief in paranormal phenomena: Assessment instrument development and implications for personality functioning. *Journal of Personality and Social Psychology*, 44, 1029-1037. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.44.5.1029>

Torańska, T. (2013). *Smoleńsk*. Warszawa: Wielka Litera.

Trzeciak, N. (2012). *Postrzegany i faktyczny wpływ ekspozycji na teorie spiskowe dotyczące katastrofy smoleńskiej na przekonania spiskowe na temat katastrofy smoleńskiej*. Niepublikowana praca magisterska. Warszawa: Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski.

Trznadel, J. (2011). *Wokół zamachu smoleńskiego*. Warszawa: Wydawnictwo Antyk.

van Harreveld, F., Rutjens, B. T., Schneider, I. K., Nohlen, H. U. i Keskinis, K. (2014). In doubt and disorderly: ambivalence promotes compensatory perceptions of order. *Journal of Experimental Psychology: General*, 133(4), 1666-1676. <https://doi.org/10.1037/a0036099>

van Hiel, A., Duriez, B. i Kossowska, M. (2006). The presence of left-wing authoritarianism in Western Europe and its relationship with conservative ideology. *Political Psychology*, 27, 769-793.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-9221.2006.00532.x>

van Os, J., Linscott, R. J., Myin-Germeys, I., Delespaul, P. i Krabbendam, L. (2009). A systematic review and meta-analysis of the psychosis continuum: Evidence for a psychosis proneness-persistence-impairment model of psychotic disorder. *Psychological Medicine*, 39(2), 179-195.
<https://doi.org/10.1017/S0033291708003814>

van Prooijen, J. W. (2011). Suspicions of injustice: The sense-making function of belief in conspiracy theory. W: E. Kals i J. Maes (red.), *Justice and Conflict: Theoretical and empirical contributions* (s. 121-132). Berlin Heidelberg: Springer-Verlag. https://doi.org/10.1007/978-3-642-19035-3_7

van Prooijen, J.-W. i Jostmann, N. B. (2013). Belief in conspiracy theories: The influence of uncertainty and perceived morality. *European Journal of Social Psychology*, 43, 109-115.
<https://doi.org/10.1002/ejsp.1922>

van Prooijen, J.-W. i van Dijk, E. (2014). When consequence size predicts belief in conspiracy theories: The moderating role of perspective taking. *Journal of Experimental Social Psychology*, 55, 63-73.
<https://doi.org/10.1016/j.jesp.2014.06.006>

van Prooijen, J.-W. i van Lange, P. A. M. (2014). The social dimension of belief in conspiracy theories. W: *Power, politics and paranoia: Why people are suspicious of their leaders* (s. 237-158). Cambridge UK: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139565417.017>

Volik, H. (2008). *Poznawczo-osobowościowe przesłanki posługiwania się stereotypami spiskowymi i uprzedzeniami gorącymi w próbie białoruskich studentów*. Niepublikowana praca magisterska. Warszawa: Wydział Psychologii, Uniwersytet Warszawski.

Wagner-Egger, P. i Bangerter, A. (2007). La vérité est ailleurs: corrélats de l'adhésion aux théories du complot. *Revue Internationale de Psychologie Sociale*, 20, 31-61.

Wakefield, A. J., Murch, S. H., Anthony, A., Linnel, J., Casson, D. M., Malik, M., Berelowitz, M., Dhillon, A. P., Thomson, M. A., Harvey, P., Valentine, A., Davies, S. E. i Walker-Smith, J. A (1998). RETRACTED: Ileal-lymphoid-nodular hyperplasia, non-specific colitis, and pervasive developmental disorder in children. *Lancet*, 351 (9103), 637-641. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(97\)11096-0](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(97)11096-0)

Walker, J. (2015, 18 marca). What I saw at the Conspiracy Theory Conference [Wpis na blogu].
Pobrane z: <http://reason.com/blog/2015/03/18/what-i-saw-at-the-conspiracy-theory-conf>.

Watson, D., Suls, J. i Haig, J.(2002). Global self-esteem in relation to structural models of personality and affectivity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 83, 185-197.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.83.1.185>

Webster, D. M. i Kruglanski, A. W. (1994). Individual differences in need for cognitive closure. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67, 1049-1062. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.67.6.1049>

Whitson, J. A. i Galinsky, A. D. (2008). Lacking control increases illusory pattern perceptions. *Science*, 322, 115-117. <https://doi.org/10.1126/science.1159845>

Wood, M. J., Douglas, K. M. i Sutton, R. M. (2012). Dead and alive: Beliefs in contradictory conspiracy theories. *Social Psychological and Personality Science*, 3, 767-773.
<https://doi.org/10.1177/1948550611434786>

- Wrześniewski, K., Sosnowski, T. i Matusik, D. (2002). Inwentarz Stanu i Cechy Lęku STAI. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
- Yiend, J. i Mathews, A. (2001). Anxiety and attention to threatening pictures. *The Quarterly Journal of Experimental Psychology*, 54A, 665-681. <https://doi.org/10.1080/713755991>
- Zajęc, J. M. i Batorski, D. (2007). Jak skłonić do udziału w badaniach internetowych: zwiększanie realizacji próby. *Psychologia Społeczna*, 2, 234-247.
- Zajęc, J. M. i Krejtz, K. (2007). Internet jako przedmiot i obszar badań psychologii społecznej. *Psychologia Społeczna*, 2, 191-200.
- Zakrisson, I. (2005). Construction of a short version of the right-wing authoritarianism (RWA) scale. *Personality and Individual Differences*, 39, 863-872. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2005.02.026>
- Zawadzki, B., Strelau, J., Szczepaniak, P. i Śliwińska, M. (1998). Inwentarz osobowości NEO-FFI Costy i McCrae. Warszawa: Pracownia Testów Psychologicznych PTP.
- Zawadzki, J. (2009). Świńska grypa! Wszyscy zginiemy. *Gazeta.pl*; http://wiadomosci.gazeta.pl/Wiadomosci/1,80708,6583899,Swinska_grypa_Wszyscy_zginiemy.html, dostęp 8.03.2010.
- Zdybel, L. (2002). *Idea spisku i teorie spiskowe w świetle analiz krytycznych i badań historycznych*. Lublin: Wydawnictwo UMCS.
- Zdybel, L. (2013). "Teorie spiskowe" jako fenomen globalny: Analiza krytyczna i metakrytyczna. *Kultura - Historia - Globalizacja*, 14, 313-339.
- Zonis, M. i Joseph, C. G. (1994). Conspiracy thinking in the Middle East. *Political Psychology*, 15, 443-459. <https://doi.org/10.2307/3791566>